

**Varhaiskasvatuksen järjestämistä ja maksusitoumus toiseen kuntaan**

275/05.10.00/2022

Sivistyslautakunta 17.05.2022 § 127

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden virkamiehiä on lähestytty pyynnöllä saada varhaiskasvatuksen maksusitoumus mäntsäläläiselle lapselle toisen kunnan varhaiskasvatukseen. Tarve toisen kunnan varhaiskasvatuspalveluihin liittyy huoltajien työmatkan suuntaan. Varhaiskasvatuksen järjestämistä määrittää pitkälti Varhaiskasvatuslaki (540/2018).

**§ 5**

Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta

Kunnan on järjestettävä tässä laissa säädettyä varhaiskasvatusta siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää.

Kunta voi järjestää varhaiskasvatusta siten kuin kuntalain (410/2015) 8 ja 9 §:ssä säädetään. Hankittaessa palveluja toiselta palveluntuottajalta kunnan tai kuntayhtymän on varmistuttava siitä, että hankittavat palvelut vastaavat sitä tasoa, jota edellytetään vastaavalta kunnalliselta toiminnalta.

Varhaiskasvatuksessa voidaan antaa palvelun käyttäjälle sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä annetun lain (569/2009) mukainen palveluseteli. Kunta tai kuntayhtymä on velvollinen suorittamaan yksityiselle palveluntuottajalle korvausta vain osoittamiensa henkilöiden käyttämistä lasten varhaiskasvatuspalveluista ja palveluseteliä käytettäessä hyväksymälleen yksityiselle palveluntuottajalle enintään palvelusetelin arvoon saakka.

Kunnan on pyrittävä järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

**6 §**

Kunnan velvollisuus järjestää varhaiskasvatusta asumisen ja oleskelun perusteella

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, jonka kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta kyseinen kunta on.

Kunnan on järjestettävä varhaiskasvatusta lapselle, joka asuu kunnassa huoltajiensa työn, opiskelun, sairauden tai vastaavien syiden vuoksi, vaikka lapsella ei ole Suomessa kotikuntaa tai lapsen kotikunta on kotikuntalain perusteella toinen kunta.

Kiireellisissä tapauksissa tai olosuhteiden muutoin niin vaatiessa kunnan on huolehdittava varhaiskasvatuksen järjestämisestä muullekin kunnassa

oleskelevalle lapselle kuin kunnan asukkaalle.

Kunta voi järjestää varhaiskasvatusta toisessa kunnassa asuvalle lapselle myös muulloin kuin 1–3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa.

Kunta on velvollinen järjestämään varhaiskasvatusta kunnassa asuville tai oleskeleville lapsille/perheille. Mikäli perhe haluaa osallistua toisen kunnan järjestämään varhaiskasvatukseen, tulee kotikunnan maksaa varhaiskasvatuksen järjestämisestä aiheutuvat kulut toiselle kunnalle. Maksu tapahtuu maksusitoumuksella, josta tehdään päätös vuosi kerrallaan. Järjestely edellyttää, että toinen kunta on valmis myymään varhaiskasvatuspaikan toisen kunnan asukkaalle käyttöön. Tällaisia tilanteita syntyy, kun perhe on muuttamassa toiselle paikkakunnalle ja haluaa käydä toimintavuoden loppuun tutussa päiväkodissa tai vastaavasti haluaa ennakoida ja aloittaa varhaiskasvatuksen tulevassa päiväkodissa ja välttää kesken toimintakauden siirtymät muutaman kuukauden osalta. Maksusitoumusta käytetään sijoitettujen lasten varhaiskasvatuksen toteuttamiseksi toisessa kunnassa. Joskus kunnat ostavat varhaiskasvatuspaikkoja maksusitoumuksella, kun eivät itse pysty tarjoamaan varhaiskasvatuspaikkaa omassa kunnassaan, kuten ruotsin- tai saamenkielistä varhaiskasvatusta.

Perheillä on mahdollisuus toivoa paikkaa kunnan tarjoamista päiväkodeista tai perhepäivähoidosta. Perheillä on vaihtoehtoisesti mahdollisuus valita varhaiskasvatuspaikka yksityisten palveluntuottajien järjestämässä varhaiskasvatuksessa. Yksityinen palveluntuotanto ei ole sidoksissa kotikuntaan, sillä varhaiskasvatuspaikkaan saa yksityisen hoidon tukea ja kuntalisää Mäntsälän kunnalta. Palveluseteli olisi myös vaihtoehto, jolla voisi ostaa varhaiskasvatuspaikkoja yksityisiltä palveluntuottajilta, mikäli palveluseteli olisi käytössä.

Maksusitoumuksen käyttäminen muusta kuin edellä mainituista syistä avaa kontrolloimattoman kustannuserän varhaiskasvatuksen järjestämiseen. Yhdenvertaisuuden nimissä kaikille perheille on tarjottava samaa vaihtoehtoa, vaikka kunnan ensisijainen tehtävä on järjestää varhaiskasvatusta omassa kunnassa. Maksusitoumuksessa määritetään usein asiakkaan maksama oma osa varhaiskasvatuksen asiakasmaksusta ja se vähennetään maksusitoumuksen summasta eli 0 - 295 € kuukaudessa lasta kohden. Maksusitoumuksen kulut voivat olla jopa yli 1 400 € kuukaudessa, noin 16 800 € vuodessa. Mikäli lapsi on toisella paikkakunnalla varhaiskasvatuksessa viisi vuotta, voi summa olla 84 000 € yhden lapsen osalta. Mikäli lapsella on tuen tarvetta, voi toinen kunta laskuttaa esim. avustajan palkan maksusitoumuksessa kokonaisuudessaan eli tällöin hinta voi olla yli 3 000 € kuukaudessa. Samaan aikaan lapsen ns. lähipäiväkodissa voi olla paikka vapaana, jonka laskennalliset kustannukset ovat myös kunnalle 1 000 - 1400 € kuussa. Näin kustannukset kaksinkertaistuvat varhaiskasvatuksen järjestäjän näkökulmasta.

Mäntsälä 2026 ohjelma velvoittaa kaikkia tulosalueita noudattamaan käyttötalouden sopeuttamistoimia, jossa käyttötalouden menoja supistetaan hallitusti vuoteen 2026 mennessä. Maksusitoumuskäytäntöjen muuttaminen vaikeuttaa talouden arviointia ja muutoksen seurausten

vaikutukset olisivat hyvin vaikeasti ennustettavia. Tällöin ei voida toteuttaa talouden sopeuttamisohjelmaa.

Vuosina 2019 - 2021 varhaiskasvatuksen ostot muilta kunnilta ovat olleet 6 000 - 23 000 €. Vuodelle 2022 on varattu 20 000 €.

(Valmistelu / lisätietoja: varhaiskasvatuspäällikkö Karoliina Purola, sähköposti karoliina.purola(@)mantsala.fi)

#### Palvelualuejohtajan päätösesitys

Sivistyslautakunta päättää, että varhaiskasvatuksen maksusitoumuskäytäntöön ei tehdä muutoksia, eikä esim. huoltajan työmatkan suunta oikeuta maksusitoumukseen toiseen kuntaan.

Päätös: Sivistyslautakunta päätti hyväksyä esityksen.